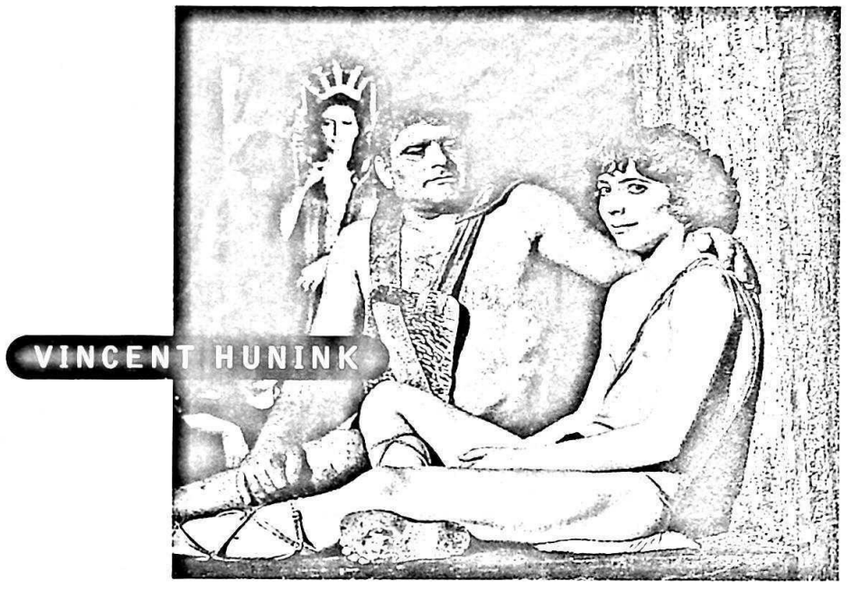

Duistere verstrooiingen

EN DAN IS ER NOG DE SUBURA, ALTIJD BEREID om de armsten of meest perversen de verdachtste genietingen te schenken. Met een van walging vervulde aantrekkingskracht bezoeken de Romeinen het Submemmium, de 'hoerenstraat' die de wijk doorsnijdt; een straat die een aaneenschakeling vormt van smerige, petieterige hokken waarvan de ingang ternauwernood wordt afgesloten door een door gluurders met gaten doorboord scherm. Dit is de 'hel' van Rome, een onpeilbare afgrond van verval en verderf...
Zo voert Catherine Salles ons een volkswijk in het antieke Rome binnen. Het citaat is eigenlijk exemplarisch voor het boek. Ook Salles voelt een fascinatie voor de 'zelfkant' van het antieke leven. Maar pas op! Dit is bepaald geen postmoderne, onbevangen kijk op het gewone leven. De Franse geleerde (geboren in 1940) houdt er, zij het in ietwat bedekte vorm, onverbloemd 'klassieke' vooroordelen op na. Anders gezegd: ze wil naar het gewone volk kijken, maar doet dit toch weer met de ogen van Cicero. En dus zijn de genietingen 'verdacht', de milieus 'duister' of 'louche', kroegen 'haarden van prostitutie', hebben herbergen 'terecht' een slechte reputatie en zijn Griekse spelletjes 'kinderachtig' - ik doe maar een greep. Fascinatie en walging gaan dus samen.

RAPALJE

Wat die zelfkant precies is, blijft onduidelijk. De herenliefde speelt er in elk geval maar een beperkte rol in. Het voornaamste is een passage over Aeschines' bekende redevoering tegen Timarchus en wat citaten uit Petronius' *Satyricon*. En het slot van het boek noemt nog een groep 'ontspoorde homoseksuelen' die bij de satiricus Juvenalis een religieus feest vieren.
Het beste wat Salles ons over homo-erotiek te bieden heeft is een verwijzing naar een boek 'over dit onderwerp' van Flaceliè-re uit 1963. Schande! Sindsdien is er toch echt wel het een en ander verschenen.
Op zijn minst Dovers boek Griekse homoseksualiteit (vertaald in 1989) had niet onvermeld mogen blijven.
Door alle morele kwalificaties en besmuikte aanduidingen lijkt het wel een boek uit de jaren zestig. De vertaler hanteert nu ook niet direct een Nederlands van de jaren '90: pierewaaien, fuifnummers, tafelschuimer, pikante situaties, geboefte, rapalje, schandelijke geneugten, smerigste liederlijkheden. En nooit heet een jongen gewoon jongen maar altijd knaapje of knaap. Wie daar tegen kan, krijgt soms nog wel aardige informatie, bijvoorbeeld over Griekse Symposia (eh... zelfkant?) en heuse contracten met hoeren. Maar mij heeft het boek 'meen'ge zucht ontlokt.'

Catherine Salles, *De zelfkant van de oudheid*, vert. door Ivo Gay. Baarn: Ambo, 1995. - 264 blz. *f*44,50 - ISBN 90-263-1220-2